

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในคดีอาญาเมื่อศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้วว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้อง สิ่งที่เป็นข้อยากคือ ควรจะลงโทษจำเลยหรือไม่ จะใช้โทษประเภทใดจึงจะเหมาะสมควรลงโทษจำคุกจำเลยเป็นเวลาทำใด หรือจะใช้วิธีการรอกการลงโทษ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการจะริบทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งศาลจะต้องกำหนดโทษวิธีการให้เหมาะสมกับรูปคดี นอกจากนี้ยังต้องให้สอดคล้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนโดยรวมด้วย

ความยุ่งยากในการกำหนดโทษสืบ เนื่องจากกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญามีการวางอัตราโทษไว้หลายรูปแบบ ในบางฐานความผิดมีการวางอัตราโทษไว้อัตราเดียว บางฐานความผิดกำหนดอัตราโทษขั้นสูงและขั้นต่ำไว้หรือไม่ก็กำหนดอัตราโทษขั้นสูงไว้แต่ไม่ได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ความผิดฐานลักทรัพย์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท มาตรา 335 วรรคหนึ่ง ความผิดฐาน ลักทรัพย์ เหตุฉกรรจ์ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 10,000 บาท โดยข้อหาความผิดฐานลักทรัพย์นี้ ตามมาตรา 334 ระวังโทษอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษานายเดี่ยว ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจและวิธีพิจารณาอย่างคดีศาลแขวง ส่วนตามมาตรา 335 วรรคหนึ่ง มีระวางโทษเกิน 3 ปี ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจและใช้วิธีพิจารณาความอาญาในศาลจังหวัด ซึ่งต้องใช้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาพิพากษาอย่างน้อยสองคนดังนี้ ศาลจึงต้องพิจารณาว่าจะกำหนดโทษแก่จำเลยเพียงใดจึงจะเหมาะสมได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิดและเหมาะสมกับจำเลยแต่ละบุคคล

สำหรับผู้พิพากษาในฐานะเป็นผู้มีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนย่อมจะต้องมีความเป็นอิสระการปฏิบัติหน้าที่ การกระทำใดที่บั่นทอนความเป็นอิสระของผู้พิพากษาย่อมมีผลกระทบต่อหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วยเช่นกัน ดังนั้นหลักเรื่องความเป็นอิสระของผู้พิพากษาจึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในทางสากล ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันจึงนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

ทางปฏิบัติในการพิจารณาพิพากษาคดีและกำหนดโทษแก่จำเลย ศาลต่าง ๆ จึงได้จัดทำ บัญชีมาตรฐานการกำหนดโทษ (ชั้ต็อก) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดในข้อหาเดียวกัน พุทธิการณ์ แห่งคดีมีความร้ายแรงใกล้เคียงกัน ประวัติความประพฤติใกล้เคียงกัน ได้รับโทษที่ไม่ แตกต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีความเป็นไปได้ที่บางกรณีการวางโทษตามชั้ต็อกอาจไม่เหมาะสมกับ จำเลยแต่ละบุคคล หรือไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิด นอกจากนี้เมื่อมีการจัดทำ ชั้ต็อกแล้ว ผู้พิพากษาพิจารณาพิพากษาคดีไม่เป็นไปตามชั้ต็อกด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ชั้ต็อก จัดทำมานานแล้วไม่ทันสมัยและไม่มีการปรับปรุง ชั้ต็อกอาจถูกนำไปใช้กับคดีทำนองเดียวกัน จำนวนมาก แต่อาจไม่เหมาะสมกับบางคดีที่มีลักษณะเฉพาะหรือผู้พิพากษาทำการพิพากษาคดีโดย ชิดถือชั้ต็อกอย่างเข้มงวด ผู้บังคับบัญชาจะเข้ามาแทรกแซงหรือไม่ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นก็จะอาจ กระทบถึงความเป็นอิสระของผู้พิพากษา แน่แน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนอย่าง ปฏิเสธไม่ได้ ดังนั้น ชั้ตอกกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษา จึงเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและ น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยประสงค์ศึกษาวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุงแนวทางการพิจารณาพิพากษา คดีของศาลยุติธรรม ทิศนคติของผู้พิพากษาในการใช้ชั้ตอก ซึ่งจะได้อำนวยความสะดวกให้แก่ ประชาชนได้สอดคล้องเท่าเทียมกัน

คำว่า "ชั้ตอก" ที่ใช้กันในวงการตุลาการ หมายถึง บัญชีกำกับใช้ดุลพินิจของศาลในเรื่อง ต่าง ๆ เช่น บัญชีมาตรฐานการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดในทางอาญา บัญชีกำหนดทุนทรัพย์ที่จะใช้ เป็นหลักประกันในการขอลปล่อยชั่วคราวในคดีอาญา บัญชีกำหนดอัตราค่าทนายความที่ฝ่ายแพคดี จะต้องใช้ให้แก่ฝ่ายชนะในคดีแพ่ง บัญชีกำหนดอัตราค่าทนายความที่ศาลแต่งตั้งให้แก่จำเลยใน คดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นต้น

สำหรับบัญชีมาตรฐานการกำหนดโทษ(ชั้ตอก) ที่กล่าวถึงไปแล้วมีไว้ก็เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดโทษว่าความผิดฐานใดควรกำหนดโทษเท่าใด ควรรอกการลงโทษหรือไม่และเพื่อให้ การวางโทษเป็นอย่างเดียวกัน ยกเว้นคดีที่มีพุทธิการณ์แห่งคดีเป็นพิเศษที่ผู้พิพากษาสามารถใช้ ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนโทษที่กำหนดขึ้นในบัญชีอัตราโทษกำหนด โดยพิจารณาถึงความหนัก เบาของความผิด กล่าวคือหากเป็นความผิดเล็กน้อยก็ลงโทษเบาหรืออาจรอกการลงโทษ รอกการ กำหนดโทษหรือลงโทษปรับเพียงสถานเดียว แต่หากเป็นความผิดร้ายแรงหรือทรัพย์มีราคาสูงก็ กำหนดโทษไว้สูงขึ้นไป สรุปได้ว่าในการทำบัญชีอัตราโทษจะกำหนดโทษตามสัดส่วนของการ กระทำและผลของการกระทำว่ามีความร้ายแรงมากน้อยเพียงใด (ณัฐยา จรรยาชัยเลิศ, 2546 : 112)

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการในการใช้ยึดถือเป็นกลไกในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษา

1.2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของยึดถือที่อาจมีผลต่อการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษา

1.2.3 เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนและทนายความที่มีต่อยึดถือ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 พื้นที่ใช้ในการศึกษา คือ ห้องที่ในเขตความรับผิดชอบ ของศาลจังหวัดเชียงใหม่ ศาลแขวงเชียงใหม่ และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ทนายความ พนักงานสอบสวน จำนวน 244 คน ได้แก่ ผู้พิพากษา จำนวน 46 คน พนักงานอัยการ จำนวน 26 คน ทนายความ จำนวน 88 คน และ พนักงานสอบสวน จำนวน 84 คน

1.3.2.1 ผู้พิพากษาซึ่งรับราชการในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ศาลแขวงเชียงใหม่ และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ที่พิจารณาพิพากษาคดีลักทรัพย์ จำนวน 46 คน

1.3.2.2 พนักงานอัยการซึ่งว่าความคดีลักทรัพย์ในศาลจังหวัดเชียงใหม่ ศาลแขวงเชียงใหม่ และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 26 คน

1.3.2.3 พนักงานสอบสวนซึ่งสอบสวนคดีลักทรัพย์ในเขตอำนาจศาลจังหวัดเชียงใหม่ ศาลแขวงเชียงใหม่ และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 84 คน

1.3.2.4 ทนายความซึ่งเป็นสมาชิกของชมรมทนายความจังหวัดเชียงใหม่และว่าความ คดีลักทรัพย์ในเขตอำนาจศาลจังหวัดเชียงใหม่ ศาลแขวงเชียงใหม่ และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 88 คน

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา

1.4.1 ยึดถือ หมายถึง บัญชีมาตรฐานการกำหนดโทษผู้กระทำผิดในทางอาญา

1.4.2 ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หมายถึง ความเป็นอิสระของผู้พิพากษาจากการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น (A Hierarchy of Power)

1.4.3 ผู้พิพากษา หมายถึง ข้าราชการตุลาการในสังกัดศาลยุติธรรม

1.4.4 จำเลย หมายถึง บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลในข้อหาว่าได้กระทำความผิดคดีอาญา

1.4.5 คดีลักทรัพย์ หมายถึง คดีที่เกิดจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 , 335 วรรคหนึ่ง (1) กรณีลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

1.4.6 ทนายความ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของชมรมทนายความจังหวัดเชียงใหม่และ ว่าความหรือเคยว่าความแก้ต่างคดีให้แก่จำเลยในคดีลักทรัพย์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1.5.1 ทราบถึงทัศนคติของผู้พิพากษาและผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อคดีลัก

1.5.2 ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการ พิพากษาคดีที่เหมาะสม

1.5.3 เป็นประโยชน์ต่อศาลยุติธรรมที่จะกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาและ เสริมสร้างบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved